

KAMU SERMAYELİ KATILIM BANKALARI İLE ÖZEL SERMAYELİ KATILIM BANKALARININ FİNANSAL PERFORMANSLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

THE EFFECT OF OPENING PUBLIC PARTICIPATION BANKS ON PRIVATE PARTICIPATION BANKS' FINANCIAL STATEMENTS

Reşat KARCIOĞLU¹, Ensar AĞIRMAN², Kübra ALPA³, Ashhan YETİM⁴, Rabia DAYI⁵

ÖZET: Türkiye’de ilk olarak özel finans kurumları adıyla faaliyete başlayan ve faizsiz bankacılık sistemi olan katılım bankacılığı, ülkemizde varlığını 30 yılı aşkın süredir devam ettirmektedir. Katılım bankacılığı Türkiye’de bankacılık sektörünün %5’lik bir payına sahiptir ve bu payın sektör bazında düşük olması ve atıl fonların ekonomiye kazandırılması amacıyla 2025 yılında bu oranın %15’e çıkarılması hedeflenmektedir. Bu hedeflere bir adım olarak, mevcut durumda 3 tane özel sermayeli katılım bankasının yanı sıra kamu kaynaklı katılım bankalarının (Ziraat Katılım ve Vakıf Katılım) sektöre dahil olması gösterilebilir. Kamu kaynaklı katılım bankaların sektöre dahil olmasının bir sonucu olarak; özel sermayeli katılım bankalarının sektörde fon toplama oranlarında ve finansal tablo kalemlerindeki değişimlerin olması öngörülmektedir. Bununla birlikte kamu bankalarının devlet güvenceli olması da gelecek dönemlerde kamu katılım bankalarının, özel katılım bankalarından daha fazla rol çalacağını açıkça göstermektedir. Bu çalışmada özel sermayeli katılım bankaları ile kamu kaynaklı katılım bankalarının finansal performansı ve özel katılım bankalarının mevcut durum da kamu katılım bankalarından etkilenme boyutları finansal tablolar aracılığıyla karşılaştırmalı bir şekilde incelenecektir.

Anahtar sözcükler: Kamu Katılım Bankaları, Özel Katılım Bankaları, Finansal Tablolar
Jel Kodları:G23, G24, G29

ABSTRACT: Participation banking which started life as private financial institution as interest free banking system has sustained its existence in Turkey for over 30 years. Participation banking has a share of 5% in the banking sector in Turkey and it is aimed to increase this ratio to 15% in 2025 in order to get more funds to Turkish economy. As a step to these targets, publicly-funded participation banks (Ziraat Participation Bank and Vakıf Participation Bank) were opened in addition to the three privately funded participation banks in the current situation. As a consequences of public participation banks opening in Turkey, it is foreseen that there will be some changes in private participation banks' financial statements and amount of raised deposited money. Also, it can be said that public participation banks will play a great role in the area of participation banking since they are state-secured. In this study, the financial performance of privately-owned participation banks and public participation banks will be examined in a comparative way through the financial statements, as well as the extent to which private participation banks are influenced by public participation banks.

Keywords: Public Participation Banks, Private Participation Banks, Financial Statements
JEL Codes: G23, G24, G29

¹ Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, rkarcio@atauni.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, ensaragirman@atauni.edu.tr

³ Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, kubralpa25@hotmail.com

⁴ Atatürk Üniversitesi, aslihan.yetim.ay@gmail.com

⁵ Atatürk Üniversitesi, dyirabia@gmail.com

1. GİRİŞ

Katılım bankacılığı, kâr ve zarara katılma prensibine göre fon toplayan murabaha, kiralama, ortaklık vb. çeşitli yöntemlerle fon kullandıran bir bankacılık modelidir. Katılım bankaları geleneksel bankaların aksine para piyasasından ayrılarak doğrudan iktisadi faaliyetlerin içinde yer alırlar. Fon sahipleri fonlarını bankaya yatırdıklarında bankaya ortak olurlar. Banka bu fonları ticaret, sanayi gibi sektörlerde işleterek elde ettiği kazancı fon sahibi ile paylaşır. Fon sahibi kâra ortak olduğu gibi zarara da ortak olmuş olur.

Türkiye’de ve dünyada faiz hassasiyeti olan bir kesim insanın geleneksel bankalardan uzak durması nedeniyle bu fonlar sistem içerisinde değerlendirilememektedir. Bu nedenle de genel ekonomiye fayda sağlaması, geleneksel bankacılık sistemine alternatif oluşturulması ve körfez ülkelerindeki fonların ülkemizde değerlendirilmesi amacıyla katılım bankaları kurulmuştur. (TKBB Katılım Bankacılığı Nedir: 3, Erişim Tarihi: 23.10.2017).

Bu bankacılık sistemi ülkemize 1983 yılında “Özel Finans Kurumları” olarak giriş yapmış, 2005 yılında ise Bankacılık Kanunu ile “Katılım Bankacılığı” adını almıştır. Dünya’da ise daha çok İslami bankacılık ya da faizsiz bankacılık olarak bilinir. (Parlakkaya ve Çürük, 2011:397).

Nakit olarak kredi vermek yerine bir malın alım satımına aracı olarak reel sektörü canlandıran katılım bankalarının ekonomiye önemli katkıları bulunmaktadır. Toplanan fonlar ticaret ve sanayi gibi sektörlerde değerlendirilerek faiz oranlarını düşürücü bir etki oluştururlar. Faiz oranlarının düşmesiyle birlikte ekonomiye olumlu yönde etki ederek enflasyonun dizginlenmesine yardımcı olurlar. Mal ve hizmetlerin doğrudan alım satımını yaparak piyasaya olumlu katkıda bulunurlar. (Aras ve Öztürk, 2011:172) Fatura kesimini şart koştukları için kayıtlı ekonomiye, ayrıca ülkedeki istihdam politikasını destekleyerek işsizliğin azalmasına yardımcı olurlar.

Türkiye’de özel katılım bankalarının yanı sıra kamu sermayeli katılım bankalarının da sisteme dahil olması ile birlikte katılım bankacılığı pazardaki payına agresif büyüme politikası çerçevesinde giderek artırmaktadır. 2025 yılında %15’lik bir paya ulaşması hedeflenmektedir. Türkiye’de şuan 5 katılım bankası faaliyet göstermektedir. Bunlardan 3’ü özel katılım bankaları olan Albaraka Türk, Türkiye Finans ve Kuveyt Türk’tür. Diğer 2’si ise kamu sermayeli katılım bankası olan ve devlet desteği ile Mayıs 2015’te açılan Ziraat Katılım ve Şubat 2016’da açılan Vakıf Katılımıdır.

Bu çalışma kamu sermayeli katılım bankalarının sisteme dahil olduğu 2016-2017 yıllarını kapsamaktadır. Özel katılım bankaları ve kamu sermayeli katılım bankalarının finansal rasyoları ve aktif büyüklüklerinden elde edilen karlılıkları, likidite durumları, finansal yapıları, aktif büyüklükleri ve öz kaynak büyüklükleri gibi veriler kullanılarak karşılıklı performans analizi yapılacaktır. Özel katılım bankalarının, kamu sermayeli katılım bankalarından etkilenme boyutları tablo ve grafikler yardımı ile karşılaştırılarak incelenecektir. Bu çalışmada, ikinci bölümde katılım bankacılığının bankacılık sektöründeki gelişim süreci ve önemi, katılım bankacılığının Türkiye’deki gelişimi, üçüncü bölümde yöntem, dördüncü bölümde analiz ve sonuçlar ve beşinci bölümde sonuç kısımları yer almaktadır.

2.KATILIM BANKACILIĞININ BANKACILIK SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞİM SÜRECİ VE ÖNEMİ

İslamiyet’te faiz kesin bir dille yasaklanmış ve haram kılınmıştır. Bu nedenle geleneksel bankalara gitmeyen fon sahiplerinin ve körfez ülkelerinde bulunan insanların atıl fonlarının sisteme kazandırılması amacıyla İslami bankacılık modeli geliştirilmiştir. Bu model sayesinde değerlendirilemeyen fonlardan yararlanılmaktadır. Bu bağlamda faizsiz finansman ürünleri ile ekonomiye ve finans sektörüne katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.(Pehlivan, 2016:297).

Katılım bankaları fon toplama ve fon kullandırma bakımından klasik bankalardan ayrılmaktadırlar. Katılım bankacılığının kullandığı yöntemler arasında mudaraba, murabaha, muşaraka, karz-ı hasen, selem, sukuk, icara, tekafül vb. bulunmaktadır. Bu yöntemler genel itibariyle sermayedarlarını kâr-zarar ortaklığı prensibiyle(Jaffar & Manavri, 2011)(Raza, Farhan, & Akram, 2011)(Rao, 2014)(Onour & Abdalla, 2011)(Onour & Abdalla, 2011)(Onour & Abdalla, 2011)(Onour & Abdalla, 2011) bankaya dâhil ederek risk paylaşımını öngörmekte ve topladıkları fonları ticaret, sanayi gibi sektörlerde mal alım satımı yaparak kullandırmaktadırlar.

Osmanlı Devleti'nde Para Vakıfları ve Esnaf Sandıkları olarak karşımıza çıkan İslami bankacılık modern anlamda 1963 yılında Mısır'da Mit Ghamr'da kurulmuştur. Sonraki yıllarda İslami bankacılık Körfez ülkeleriyle birlikte batı ülkelerinde de kendine yer bulmuştur (Aras ve Öztürk, 2011:168). 20 Ekim 1975'te Türkiye ile birlikte 29 ülkenin bir araya gelmesiyle İslam Kalkınma Bankası kurulmuştur. İslam Kalkınma Bankası kamusal projelere destek vererek İslam ülkelerine önemli katkılarda bulunmuş fakat özel sektör projelerine destek veremediği için bir boşluk oluşmuştur. Bu boşluk İslami bankacılık modeli ile doldurulmuştur. 1975'te Dubai Islamic Bank, 1977 yılında Mısır ve Sudan'da Faisal Islamic Bank, yine 1975 yılında Kuwait Finance House kurulmuştur. İslami bankacılık modeli bu bankaların öncülük etmesi ile gelişerek bugünkü halini almıştır (Doğan, 2006, s. 28-31). Batılı ülkelerde bu pastadan pay almak amacıyla bankacılık sektörlerini çeşitlendirerek Citibank, Union Bank of Switzerland, KleinwortBenson, ANZ Grindlays, GoldmanSachs, United Bank of Kuwait, Arap Bank Corporation gibi faizsiz bankacılık uygulamasında önemli bir yer edinmektedirler. (Parlakkaya ve Çürük,2011: 399)

Küresel faizsiz finans varlıklarının önemli bölümü Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) ülkeleri, Güneydoğu Asya, diğer Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA) ülkeleri olmak üzere 3 coğrafi bölgede yönetilmektedir (TKBB Katılım Bankaları, 2016:36). Faizsiz finans sisteminin yıllık %12 ortalama büyüme oranı ile 2021 yılında 3,5 trilyon ABD dolarlık bir hacme ulaşacağı hedeflenmektedir. Bu büyümeye en büyük katkının ise KİK üyeleri ve faizsiz finans sisteminin yüksek performans gösterdiği ülkelerinden gelmesi öngörülmektedir (TKBB Katılım Bankaları, 2016:41).Dünya'da giderek artan bir ivme ile büyüyen bankacılık sektöründen Türkiye bugün %6'lık bir pay almaktadır (Göktaş, Vakıf Katılım Faaliyet Raporu 2016:9, Erişim Tarihi 23.10.2017).Global faizsiz finans sistemindeki ülkeler varlık büyüklüklerine göre incelenecek olursa 2015 yılı verilerine göre 446.664 milyar ABD doları ile ilk sırada Suudi Arabistan bulunmaktadır. İkinci sırada 434.420 milyar ABD doları ile İran, üçüncü sırada ise 414.343 milyar ABD doları ile Malezya yer bulunmaktadır. Türkiye ise 51.710 milyar ABD doları ile 8. sırada kendine yer edinmektedir. (TKBB Katılım Bankaları, 2016:38) Hali hazırda sıralamada 8.sırada bulunan Türkiye, daha üst sıralara tırmanmak amacıyla çeşitli faaliyetler yürütmektedir. Bir sonraki bölümde katılım bankacılığının Türkiye'deki gelişimi hakkında bilgilere yer verilecektir.

2.1.Katılım Bankacılığının Türkiye'deki Gelişimi

Dünya'da faizsiz bankacılık modelinin yaygınlaşmasıyla bankalar yoluyla transfer edilen yabancı sermayeden faydalanmak, çeşitli nedenlerle ekonomiye katılamayan finansal değerleri yastık altından çıkararak milli ekonomiye kazandırmak, faizsiz bankacılığın anavatanı olan Arap ülkeleriyle ekonomik ve siyasi ilişkileri geliştirmek amacıyla ülkemizde katılım bankalarına gereksinim duyulmuştur.

1975 yılında İslam Kalkınma Bankası'nın kurulmasıyla Türkiye bu bankanın önemli üyeleri arasında yer almıştır.1984 yılında ise kuruluşun en büyük ortaklarından biri olmuştur. Böylece, Türkiye İslam Kalkınma Bankası bünyesinde dünyanın önde gelen finans kurumlarından biri olmuş ve etkinliğini daha da artırma olanağı elde etmiştir. Ayrıca, yurt içinde tasarruflarını faizsiz sisteme uygun olarak değerlendirmek isteyen tasarruf sahiplerine, küçük ve

orta boy işletmelere hizmet vermek amacıyla, 1975 yılında kurulan ve bu yöndeki çalışmalarını 1978'e kadar devam ettiren Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası AŞ'nin (DESIYAB) sistem hakkında, ülkemize önemli katkılar kazandırdığı söylenebilir. (www.albaraka.com.tr, 17.03.2004).

Ülkemizde İslami prensipler esas alınarak bankacılık faaliyetlerinin yapılmasına 16.12.1983 tarih, 83/7506 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile "özel finans kurumu" adı altında izin verilmiş ve 1984 yılında da odak noktası faiz olan bankacılık faaliyetlerini yürüten iki özel finans kurumu kurulmuştur (Aras ve Öztürk, 2011, 169-170). Türkiye'de Albaraka Türk Finans Kurumu A.Ş. ve Faisal Finans Kurumu A.Ş.1984 yılında İslami esaslara göre kurulmuş ilk özel finans kurumlarıdır. Daha sonra 1989 yılında Kuveyt Türk Evkaf Finans Kurumu A.Ş. , 1991 yılında Anadolu Finans Kurumu A.Ş. ,1995 yılında İhlas Finans Kurumu A.Ş. kurulmuş ve 2001 krizi sırasında iflas etmiştir.

Özel Finans Kurumları 1999 yılında 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nda yapılan değişiklikle, 4491 sayılı kanunla Bankalar Kanunu'na tabi olmuştur. 01.11.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile adları "katılım bankası" olarak değiştirilmiştir.

Türkiye'de 2017 yılı itibariyle faaliyet gösteren 5 katılım bankası bulunmaktadır. Albaraka Türk, Türkiye Finans, Kuveyt Türk özel sermayeli katılım bankası iken, Ziraat Katılım ve Vakıf Katılım ise kamu kaynaklı katılım bankalarıdır. Tablo 1'de bu bankaların kuruluş yılları, tarihsel gelişim süreçleri, statü değişiklikleri ve sermaye yapıları hakkında kısa bilgiler verilmektedir.

Tablo 1.Türkiye'de Katılım Bankalarının Kuruluş ve Sermaye Yapıları (2017)

Ticaret Unvanı	Kuruluş Yılı	Tarihsel Gelişim/Statü Değişiklikleri/Sermaye Yapısı
Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.	1984	Faisal Finans unvanıyla 1984 yılında kurulmuştur. 2005 yılında Family Finans adını almıştır. 1991 yılında faaliyete geçen Anadolu Finans Kurumu ile 2005 yılında birleşerek Türkiye Finans Katılım Bankası adını almıştır. Suudi Arabistan'ın en büyük bankası olan TheNational Commercial Bank (NCB), 2008 yılında banka sermayesinin %67.3'ünü satın almıştır.
Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.	1984	1984 yılında kurulmuş 1985 yılında faaliyete geçmiş ilk özel finans kurumudur.31.03.2016 tarihi itibariyle; yabancı ortakların payı %66,00, yerli ortakların payı %9,16, halka açık olan pay ise %24,84'tür.
Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.	1989	1989 yılında Özel Finans Kurumları (ÖFK) olarak kurulmuştur, 1999 yılında adı Kuveyt Türk Katılım Bankası olarak değişmiştir. Banka sermayesinin %62.4'üKuwait Finans House KSC'ye, %18.72'si Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne, %9'u İslam Kalkınma Bankası'na, %9'u Kuveyt Sosyal Güvenlik Kamu Kuruluşu'na,%1.04'ü de diğer gerçek ve tüzel kişilere aittir.
Ziraat Katılım Bankası A.Ş.	2014	Tamamı T.C Hazinesi tarafından ödenmiş 1.250.000.000 sermaye ile BDDK'nın 10/10/2014 tarih ve 6046 sayılı izniyle kurulmuş, 12/05/2015 tarih, 6302 sayılı kararı ile faaliyet izni almıştır.

Vakıf Katılım Bankası A.Ş	2015	Tamamı T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü, Bayezid Han-ı Sani (II.Bayezid) Vakfı, Mahmut Han-ı Evvel Bin Mustafa Han (I.Mahmut) Vakfı, Mahmut Han-ı Sani Bin Abdulhamit Han-Evvel (II.Mahmut) Vakfı ve Murat Paşa Bin Abdusselam (Murat Paşa) Vakfı tarafından ödenmiş 805.000.000.- TL sermayesi ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun 03.03.2015 tarih ve 29284 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 27.02.2015 tarih 6205 sayılı kuruluş izniyle 25.06.2015 tarihinde bir anonim şirket olarak kurulmuş, 17.02.2016 tarihinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'ndan faaliyet izni almıştır.
---------------------------	------	---

Katılım bankacılığının 2016 yılı toplam aktifleri % 10,5 büyüme ile 133 milyar TL ye ulaşmış, pazar payı ise %4,9 olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılsonu itibarıyla katılım bankalarında toplam 14.465 kişi istihdam etmekte ve bu sayı toplam sektör istihdamının %6,9 unu oluşturmaktadır. (TKBB Katılım Bankaları, 2016:32). Türkiye’de katılım bankacılığı sektöründe körfez sermayeli bankalar aktifken devletinde müdahil olması ile birlikte ulusal sermayeli bankalar açılmış ve bu girişimler bankacılık sektörünü geliştirerek büyüten bir etki göstermiştir. Üçüncü havalimanı ve Kanal İstanbul gibi büyük projelerde katılım bankalarından faydalanılmıştır. Körfez ülkelerine ve batı ülkelerine yakınlığı ve İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Projesi ile Türkiye’nin İslami finans alanındaki uluslararası konumunun çok daha güçlü olması hedeflenmektedir.

3. LİTERATÜR TARAMASI

Katılım bankacılığı ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Çalışmaların nerelerde yapıldığı, hangi yöntemlerin kullanıldığı ve hangi sonuçlara ulaşıldığı aşağıda özetlenmiştir. Araştırmada son yıllarda yapılan güncel çalışmalara yer verilmiştir.

Jaffar ve Manavri (2011), Pakistan’da İslami bankalar ve geleneksel bankaların performanslarını Camel analizinden yararlanarak karşılaştırmışlardır. Çalışmada 2005-2009 yılları arasındaki verilerden yararlanılmıştır. İslami bankaların geleneksel bankalara göre daha az etkili ve daha az kârlı olduğu yapılan çalışma sonucunda ortaya konulmuştur.

Raza(2011), 2006-2009 yıllarını baz alarak Pakistan’da yaptığı çalışmada, yatırım bankalarının finansal performanslarını karşılaştırmıştır. Bu çalışmada aktif karlılığı, sermaye oranları, kaldıraç oranları gibi oranlardan yararlanılmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda, her bir yatırım bankasının verimlilik ve karlılık oranları, likidite oranı, sermaye ve kaldıraç oranı gibi oranlar üzerinden farklı sonuçlara ulaşıldığı ortaya konulmuştur.

Onour ve Abdalla(2011) yaptıkları çalışmada 2007-2008 döneminin verilerini kullanarak Sudan’da İslami bankaların performanslarını Veri Zarflama Analizi tekniğinden yararlanarak araştırmışlardır. Özel sermayeli ve kamu sermayeli 12 İslami banka üzerinde yapılan araştırmanın sonucunda banka büyüklüğünün ölçek etkinliği için önemli bir faktör olduğu, yönetim ve ölçek etkinliği kısıtlamasının olmadığı ortaya konulmuştur.

Er ve Uysal(2012) yapmış oldukları çalışmada, 2005-2010 yılları arasında faaliyet gösteren katılım bankaları ve ticari bankaların etkinliğini girdi ve çıktı değişkeni kullanılarak Veri Zarflama Analizi (VZA) kapsamında incelemişlerdir. Yapılan analiz sonucunda katılım bankalarının ticari bankalara kıyasla daha etkin oldukları ortaya konulmuş ve hesaplanan hedef değerleri gerçekleştirmek için ticari bankaların araştırmada kullanılan değişkenlerde katılım bankalarına kıyasla daha yüksek oranda iyileştirme yapmaları gerektiği önerilmiştir.

Abbas (2012), 2007-2011 yıllarını baz alarak Pakistan'daki ticari bankaların finansal performansını karşılaştırmıştır. Beş bankanın karşılaştırılmasının yapıldığı çalışmada temel olarak; öz sermaye karlılığı (ROE), aktif karlılığı (ROA) ve duran varlıkların getiri oranı (ROFA) kullanılmıştır. Çalışmanın sonucu, Pakistanlı beş büyük ticari bankanın karşılaştırmasının sonuçlarının her bir bankanın toplam ortalama öz kaynak, toplam ortalama varlıklar gibi oranlar içerisinde ayrı ayrı sonuçlandığı ortaya konulmuştur.

Doğan (2013), Türkiye'de yaptığı bu çalışmada 2005-2013 yıllarını baz alarak katılım bankaları ve geleneksel bankaların performanslarını t-testinden yararlanarak araştırmıştır. Katılım bankalarının borç ödeme gücünün düşük, riskliliğin yüksek, karlılığın ise geleneksel bankaların gerisinde olduğu yapılan araştırmalar sonucunda ortaya konulmuştur.

Rao (2014), Hindistan'da yaptığı çalışmasında özel ve kamu bankacılığı sektörüne ilişkin performans analizi yapmış ve iki bankanın 2008-9 ve 2012-13 yılları verilerini CAMEL modelini kullanarak incelemiştir. Araştırmanın sonucunda tüm analizlere bakıldığında, özel bankalarının finansal performansının kamu bankalarının performansından daha iyi olduğu ortaya konulmuştur.

Özdemir (2014) bu çalışmada, 2008-2012 yılları arasında Türk Katılım Bankaları ve Malezya Katılım Bankalarını etkinlik, verimlilik ve performans açısından değerlendirmeye tabi tutmuştur. Çalışmada etkinlik seviyesini ölçerken veri zarflama analizi (Data Envelopment Analysis-DEA), bankalar arası performans seviyesini ölçmek için ise TOPSİS yönteminden yararlanılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, Malezya İslam bankacılığının toplam varlıklar, dağıtılan krediler ve toplanan mevduatlar karşılığında Türkiye'deki katılım bankalarına göre daha ileri seviyede olduğu ancak etkinlik değerleri açısından da Türkiye katılım bankacılığının oldukça iyi bir seviyede olduğu ortaya konulmuştur.

Kallo(2015)'nin çalışması 2009-2013 yıllarını kapsamaktadır. Dünya'daki 21 katılım bankası seçilerek bankaların performansları Topsis, Ahp ve Promethee yöntemleriyle analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda ise Katar, Mısır, Türkiye ve Ürdün'de faaliyet gösteren katılım bankalarının üst sıralarda yer aldığı, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt ve Suudi Arabistan'daki katılım bankalarının ise genel itibarıyla alt sıralarda yer aldığı tespit edilmiştir.

Pakistan'da kamu ve özel bankaların finansal performans karşılaştırmasının yapıldığı çalışmada Waleed, Shah ve Mughal(2015), likidite oranları ve karlılık oranlarını kullanmışlardır. Banka büyüklüklerine bakıldığında, özel bankaların kamu bankalarından daha büyük olduğu ve özel bankaların toplam aktiflerinin kamu bankalarından daha yüksek olduğu yapılan araştırma sonucunda ortaya konulmuştur.

Oğuz(2016), 2005-2013 yılları baz alınarak Türkiye'deki kamu, özel sermayeli mevduat ve katılım bankalarının bazı bilanço kalemlerini karşılaştırmış ve sonucunda belirlenen yıllar arasında katılım bankalarının kamu ve özel sermayeli mevduat bankalarına kıyasla büyüme gerçekleştirdiğini buna karşılık kârlılıkta ise görece düşük büyüme meydana geldiğini tespit etmiştir.

Esmer ve Bağcı(2016), yaptıkları çalışma 2005-2014 yıllarını kapsamaktadır. Katılım bankalarının, bilanço ve gelir tablolarından elde edilen bilgilerle TOPSİS metodu kullanılarak hangi katılım bankasının hangi yılda daha yüksek finansal performans gösterdiği incelenmiş ve sonucunda katılım bankaları arasında en yüksek finansal performansa Bank Asya'nın sahip olduğu ortaya konulmuştur. Ancak 2014 yılından itibaren TMSF'nin hesaplarına el koymasıyla ciddi bir düşüş yaşandığı saptanmıştır. Ayrıca gerek katılım bankalarının gerekse diğer bankaların finansal performans analizine yeterli düzeyde önem vermeleri gerektiği önerilmiştir.

4. YÖNTEM

Bu çalışmada Kamu Katılım bankalarının sektöre dahil olmasıyla katılım bankacılığının nasıl etkilendiğinin araştırılması amaçlanmıştır. Literatür kısmında yer verilen Raza (2011), Jaffar ve Manavri (2011), Waaleed, Shah ve Musgal (2015) gibi çalışmalara bakıldığında bankaların finansal performanslarının karşılaştırılmasında genel olarak kârlılık oranları, likidite oranları ve mali yapı oranları kullanılmıştır. Türkiye’de 2016 ve 2017 yıllarında faaliyet gösteren 3 adet özel sermayeli katılım bankası (Albaraka Türk, Kuveyt Türk, Türkiye Finans) ve 2 adet kamu sermayeli katılım bankasının (Vakıf Katılım ve Ziraat Katılım) Türkiye Katılım Bankaları Birliği’nin yayınlamış olduğu rasyoları, aktif büyüklük sıralamaları ve bilançolarına ait verileri kullanılmıştır. Bu çalışmada kârlılık oranları, likidite oranları, kaldıraç/mali yapı oranları, toplam aktif büyüklükleri ve toplam öz kaynak büyüklükleri gibi oranlar yer almaktadır. Literatürde gerçekleştirilen çalışmalara dayanarak ROA, ROE, cari oran, borç/öz kaynak oranları kullanılmış ve bu çalışmalarda ortalamalar dikkate alınarak değerlendirme yapıldığı için bu çalışmada da ortalamalara göre değerlendirme yapılmıştır.

A- Kârlılık Oranları

1. Aktif Kârlılığı/Return on Assets (ROA)
(*Net Kâr/Aktif Toplamı*)

2. Öz sermaye Kârlılığı/Return on Owner’sEquity (ROE)
(*Net Kâr/Öz Sermaye*)

B-Likidite Oranları

1. Cari Oran
(*Likit Aktifler/Kısa Vadeli Borçlar*)

C-Kaldıraç/Mali Yapı Oranları

1. Toplam Borçların Özkaynaklara Oranı
(*Toplam Borçlar/Öz Kaynaklar*)

D-Toplam Aktif Büyüklüğü

E-Toplam ÖzKaynak Büyüklüğü

5. ANALİZ VE SONUÇLAR

5.1. Kârlılık Oranları

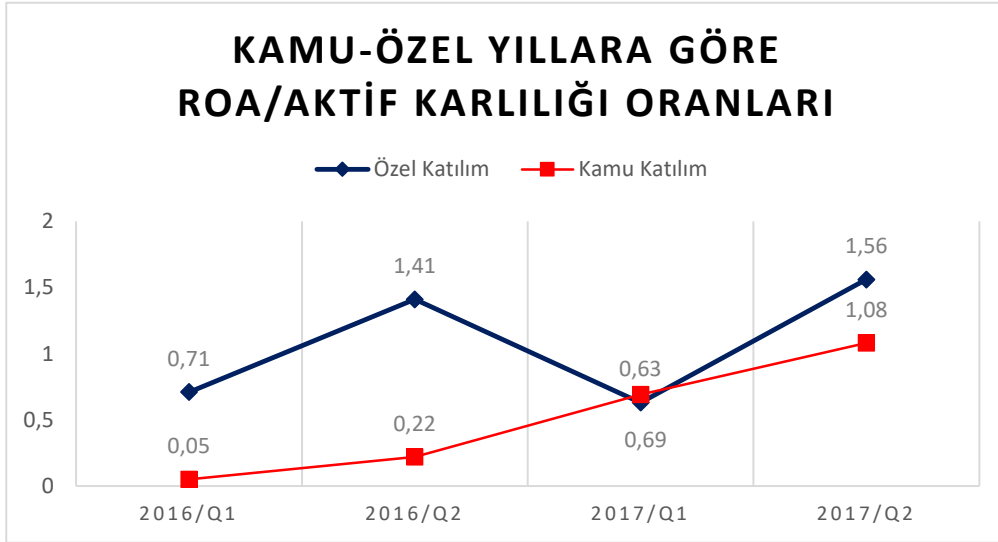
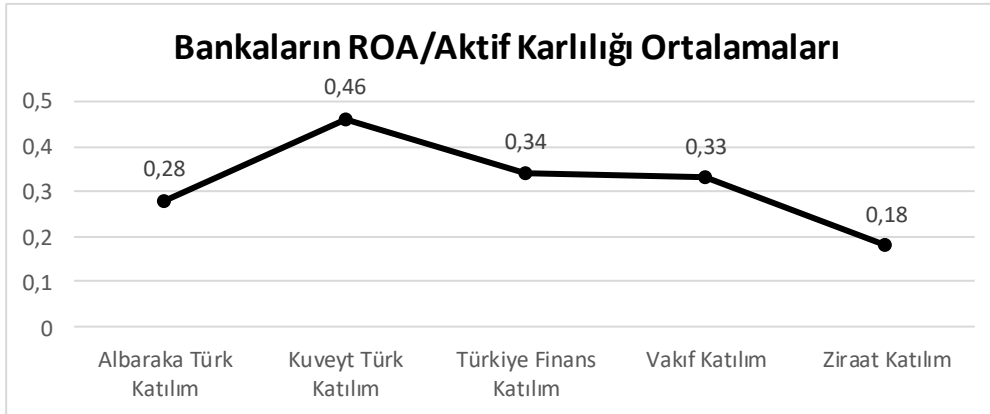
Bankaların faaliyet dönemleri sonucunda genel başarısını, ne kadar etkin yönetildiğini, her varlık ve öz kaynaktan elde edilen getirisini ölçmek için kullanılır. Raza vd. (2011), Waaleed vd.(2015), Doğan (2013)araştırmacıların yaptıkları çalışmalardaki gibi kârlılık oranı olarak ROA ve ROE kullanılmıştır.

5.1.1. Aktif Karlılığı/Return on Assets (ROA)

Bankaların faaliyetlerinden ve politikalarından ne kadar kâr elde ettiğini ve yeterince faydalanıp faydalanmadığını göstermek için kullanılan bir orandır.

Tablo 2: ROA (Return on Assets) / Aktif Karlılığı

Bankalar/Yıllar	Yüzde olarak değer (%)				
	2016/Q1	2016/Q2	2017/Q1	2017/Q2	Ortalama
Albaraka Türk Katılım	0,2	0,4	0,1	0,4	0,28
Kuveyt Türk Katılım	0,29	0,58	0,30	0,67	0,46
Türkiye Finans Katılım	0,22	0,43	0,23	0,49	0,34
Vakıf Katılım	0,13	0,17	0,42	0,59	0,33
Ziraat Katılım	-0,08	0,05	0,27	0,49	0,18
Özel Katılım	0,71	1,41	0,63	1,56	1,10
Kamu Katılım	0,05	0,22	0,69	1,08	0,51

Grafik 1: Kamu-Özel Yıllara Göre ROA/Aktif Karlılığı Oranları**Grafik 2:** Bankaların ROA/ Aktif Karlılığı Ortalamaları

Tablo 2 ve Grafik 2’deki ROA verilerine bakıldığında Aktif Karlılığı ortalaması en fazla olan bankanın Kuveyt Türk Katılım, en düşük olan ise Ziraat Katılım bankasıdır. Sürekli olarak yükseliş trendi olan bankalar Ziraat Katılım ve Vakıf Katılımdır. Özel Katılım bankalarının her yılın ikinci döneminde aktif kârlılığını artırdığı birinci dönemlerinde ise düşürdüğü görülmektedir.

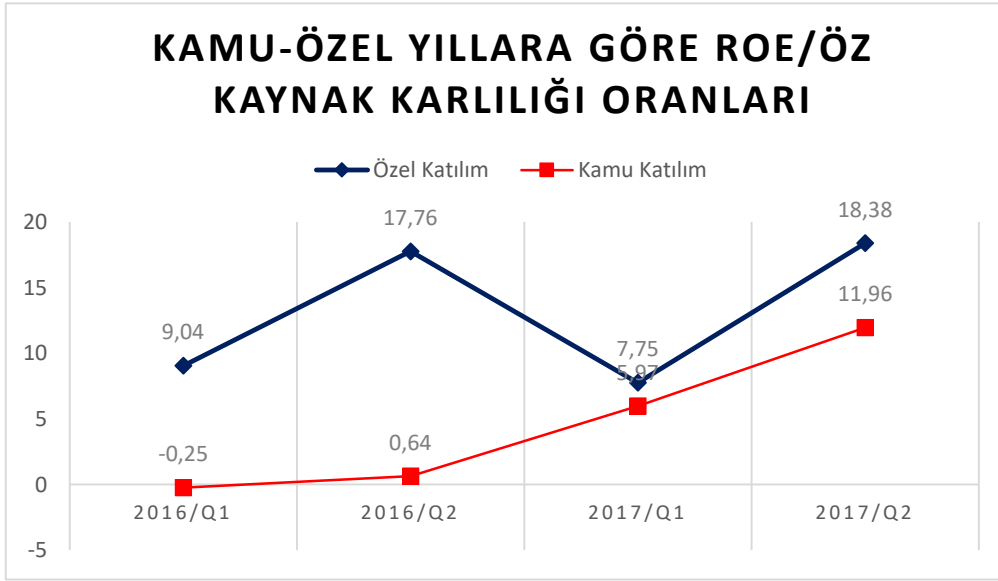
Tablo 2 ve Grafik 1’e göre kamu katılım ve özel katılım bankaları karşılaştırıldığında kamu katılım bankaları aktif kârlılığını her yıl artırmaktadır. Özel katılım bankalarının aktif karlılığının ise her yılın ilk çeyreğinde azalış ikinci çeyreğinde ise artış oluğu görülmektedir. Kamu katılım ve özel katılım bankalarının ortalamalarına bakıldığında özel katılım bankalarının aktif kârlılığı daha yüksektir.

5.1.2. ROE (Return on Owner’sEquity) / Öz Kaynak Karlılığı

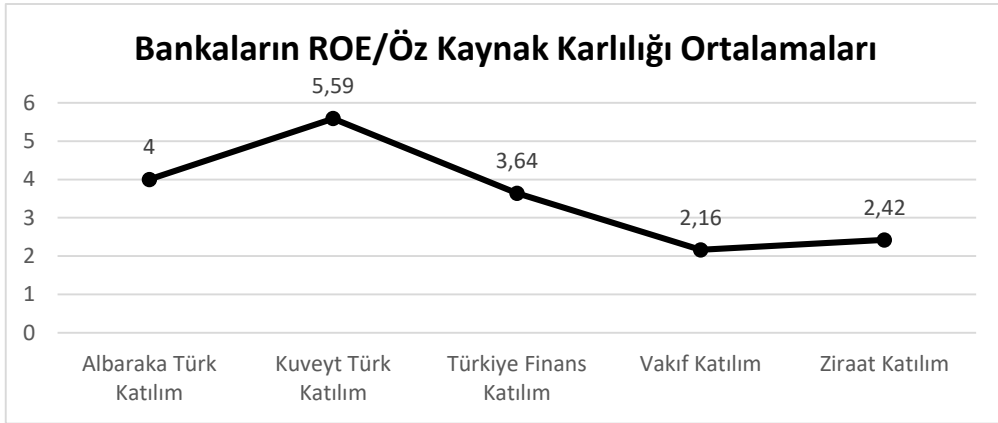
Bankaların ortaklarının bankaya yatırmış oldukları her bir birim sermaye karşılığında ne kadar kâr sağladıklarını ölçmek için kullanılır. Bankaların öz kaynak etkinliği ve verimliliği bu oran ile hesaplanır. Bu oranın yüksek çıkması öz kaynakların etkin ve verimli kullanıldığını gösterir.

Tablo 3: ROE (Return on Owner’sEquity) / Öz Kaynak Karlılığı

Bankalar/Yıllar	Yüzde olarak değer (%)				Ortalama
	2016/Q1	2016/Q2	2017/Q1	2017/Q2	
Albaraka Türk Katılım	3,0	5,9	1,6	5,5	4,0
Kuveyt Türk Katılım	3,55	6,97	3,73	8,11	5,59
Türkiye Finans Katılım	2,49	4,89	2,42	4,77	3,64
Vakıf Katılım	0,16	0,31	2,78	5,38	2,16
Ziraat Katılım	-0,41	0,33	3,19	6,58	2,42
Özel Katılım	9,04	17,76	7,75	18,38	13,23
Kamu Katılım	-0,25	0,64	5,97	11,96	4,58

Grafik 3: Kamu-Özel Yıllara Göre ROE/Öz Kaynak Karlılığı Oranları

Grafik 4: Bankaların ROE/Öz Kaynak Karlılığı Ortalamaları

Tablo 3 ve Grafik 4'teki ROE verileri incelendiğinde en yüksek öz kaynak kârlılığına sahip olan banka Kuveyt Türk katılım, en düşük öz kaynak kârlılığına sahip olan banka ise Vakıf Katılımdır. Albaraka Türk Katılım ve Türkiye Finans Katılımın 2017 yılının birinci döneminde diğer dönemlerle kıyaslandığında öz kaynak kârlılığı en düşük olarak gerçekleşmiştir. Kuveyt Türk Katılım ise ilk çeyreklerde azalış ikinci çeyreklerde artış göstermiştir. Vakıf Katılım ve Ziraat Katılım öz kaynak kârlılığını her dönem artırarak ilerlemiştir.

Tablo 3 ve Grafik 3'teki kamu katılım ve özel katılım ROE verilerine bakıldığında özel katılım bankalarının ortalamaları daha yüksektir. Özel katılım bankalarının öz kaynak kârlılıkları her yılın ilk çeyreği artış ve ikinci çeyreği azalış göstermiştir. Kamu katılım bankalarının öz kaynak kârlılığı 2016 yılının birinci döneminde negatifken diğer dönemlerde artmıştır.

5.2. Likidite Oranları

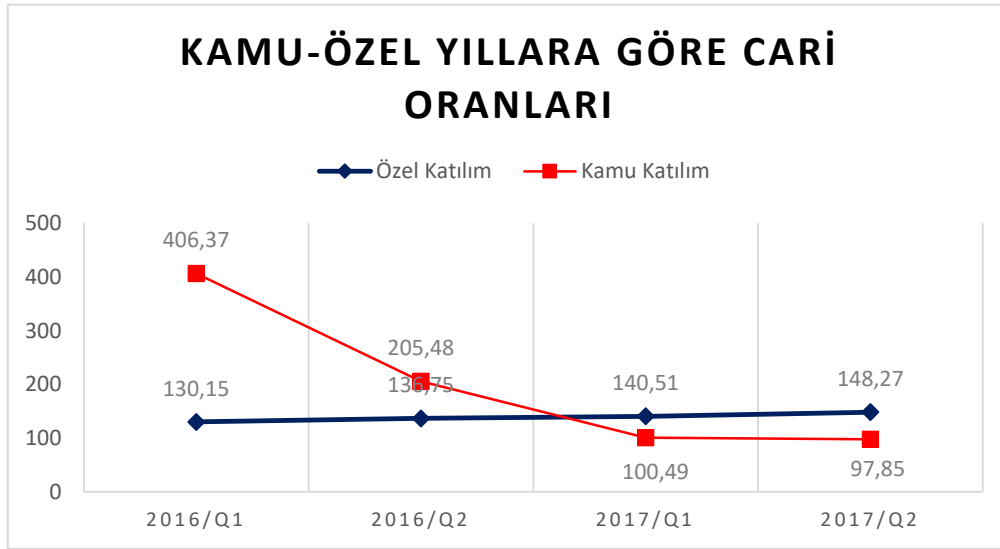
Bankaların nakit yapısı hakkında bilgi veren oranlardır. Raza vd. (2011), Doğan (2013) gibi araştırmacıların yaptıkları çalışmalarda likidite oranı olarak cari oran kullanılmıştır.

5.2.1. Cari Oran

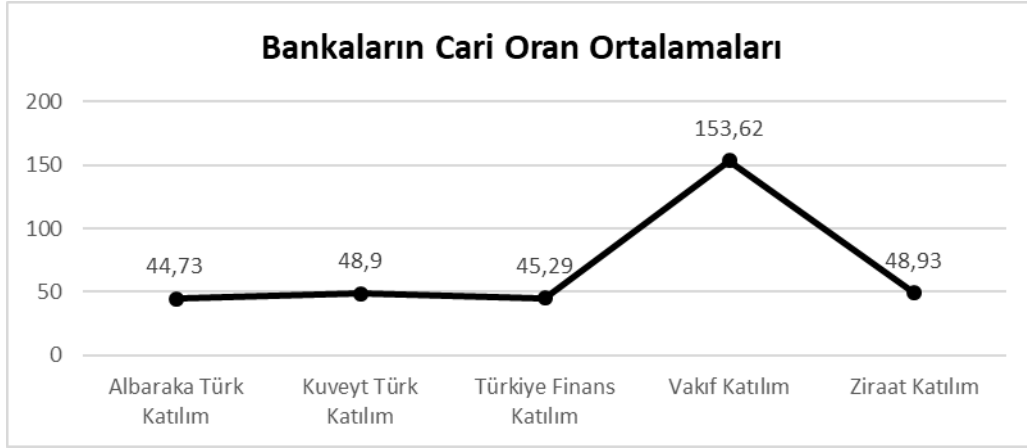
Bankaların kısa vadeli borçlarını ödeyebilme gücünü gösterir. Bu oranın düşük çıkması uygundur. Bankanın kârını işletme sermayesine nasıl yansıttığı ve kâr veya zarar etmesi cari oranı etkileyen durumlardır.

Tablo 4: Cari Oran

Bankalar/Yıllar	Yüzde olarak değer (%)				
	2016/Q1	2016/Q2	2017/Q1	2017/Q2	Ortalama
Albaraka Türk Katılım	42,2	44,3	42,3	50,14	44,73
Kuveyt Türk Katılım	49,79	49,04	49,66	47,11	48,9
Türkiye Finans Katılım	38,16	43,41	48,55	51,02	45,29
Vakıf Katılım	342,12	159,12	56,41	56,81	153,62
Ziraat Katılım	64,25	46,36	44,08	41,04	48,93
Özel Katılım	130,15	136,75	140,51	148,27	138,92
Kamu Katılım	406,37	205,48	100,49	97,85	202,55

Grafik 5: Kamu-Özel Yıllara Göre Cari Oranları

Grafik 6: Bankaların Cari Oran Ortalamaları

Tablo 4 ve Grafik 6'da ki cari oran verileri dikkate alındığında bankalardan cari oran ortalaması en yüksek olan banka Vakıf Katılımdır. Vakıf Katılımın sektörde en yeni olması sebebiyle diğerlerine göre dönen varlıklarının kısa vadeli kaynaklarını karşılama gücü daha yüksektir. Bu süreçte Vakıf Katılımın kârını banka sermayesine olumlu bir şekilde yansıttığı ve kısa vadede yabancı kaynaklarını ödeme gücüne diğerlerinden daha fazla sahip olduğu görülmektedir. Endüyük cari oran ortalaması ise Albaraka Türk Katılıma aittir. Özel katılım bankalarından Albaraka Türk Katılım ve Kuveyt Türk Katılım her yılın ilk çeyreğinde yükseliş ve ikinci çeyreğinde düşüş eğilimindeyken Türkiye Finans her yıl artış yaşamıştır. Vakıf Katılım ve Ziraat Katılımın ise her yıl cari oranları azalmıştır.

Tablo 4 ve Grafik 10 'da ki bilgilere bakarak kamu sermayeli katılım ve özel sermayeli katılım bankaları karşılaştırıldığında özel katılım bankalarının cari oranları her yıl artarken kamu katılım bankalarınınki azalmaktadır. Cari oran ortalamalarına göre varlıklarının kısa vadeli borçlarını karşılama gücü en yüksek olan kamu sermayeli katılım bankalarıdır.

5.3. Kaldıraç/Mali Yapı Oranları

Varlıkların ne kadarının kısa vadeli, uzun vadeli ve öz kaynak ile finanse edildiğini ve öz kaynaklarla yabancı kaynaklar arasındaki dengeyi gösteren orandır. Waleed vd. (2015), Doğan (2013) çalışmalarında mali yapı oranı olarak toplam borçların öz kaynaklara oranını kullanmışlardır.

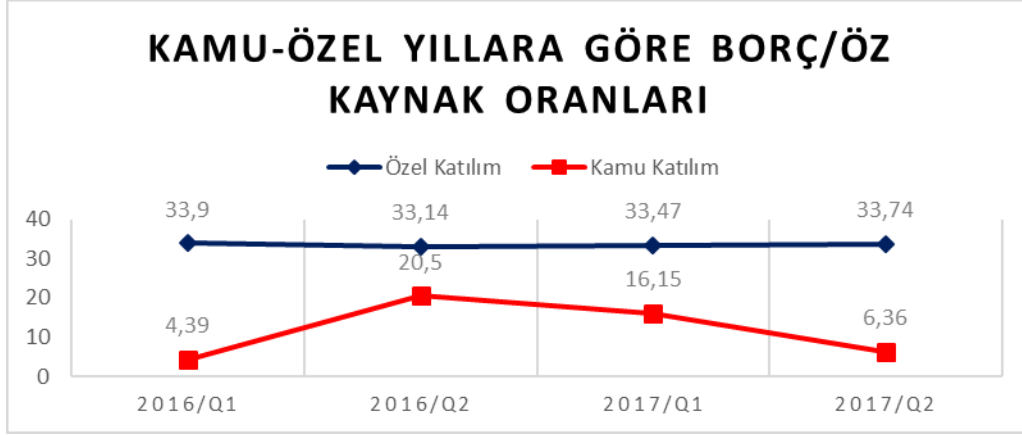
5.3.1. Toplam Borçların Öz Kaynaklara Oranı

Bankaların faaliyetlerinde kullanılan varlıklarının ne kadarının öz kaynak ile ne kadarının yabancı kaynak ile finanse ettiğini gösteren bir orandır.

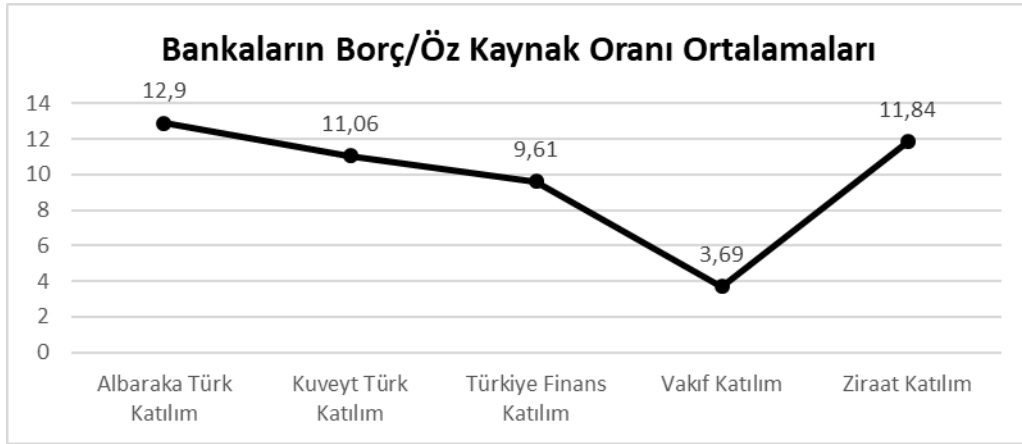
Tablo 5: Toplam Borçların Öz Kaynaklara Oranı

Bankalar/Yıllar					Ortalama
	2016/Q1	2016/Q2	2017 Q2	2017/Q2	
Albaraka Türk Katılım	12,63	13,395	13,06	12,52	12,90
Kuveyt Türk Katılım	10,99	11,11	11,12	10,998	11,06
Türkiye Finans Katılım	10,28	8,628	9,29	10,223	9,61
Vakıf Katılım	0,23	8,094	5,62	0,807	3,69
Ziraat Katılım	4,16	12,401	10,53	5,554	11,84

Özel Katılım	33,9	33,14	33,47	33,74	33,57
Kamu Katılım	4,39	20,50	16,15	6,36	16,99

Grafik 7: Kamu-Özel Yıllara Göre Borç/Öz Kaynak Oranları

Grafik 8: Bankaların Borç/Öz Kaynak Ortalamaları

Tablo 5 ve Grafik 8'deki bilgiler ışığında bankaların tamamının aktiflerinin büyük bir kısmını yabancı kaynaklar ile finanse ettiği ve bununla birlikte ortalamalara bakıldığında en az yabancı kaynak kullanan bankanın yani en fazla öz kaynaktan yararlanan bankanın Vakıf Katılım olduğu görülmektedir. Ayrıca aktiflerini yabancı kaynaklarla en fazla finanse eden banka ise Albaraka Türk Katılım Bankasıdır. Vakıf Katılımın ve Ziraat Katılımın dönem itibariyle borç/öz kaynak oranlarında 2016 yılının ikinci çeyreğinde en yüksek değer gözlenmiş ve sonraki çeyreklerde azalış gerçekleşmiştir. Özel katılım bankaları ise dönemlere bakıldığında tüm dönemlerde yakın değerlere sahiptir.

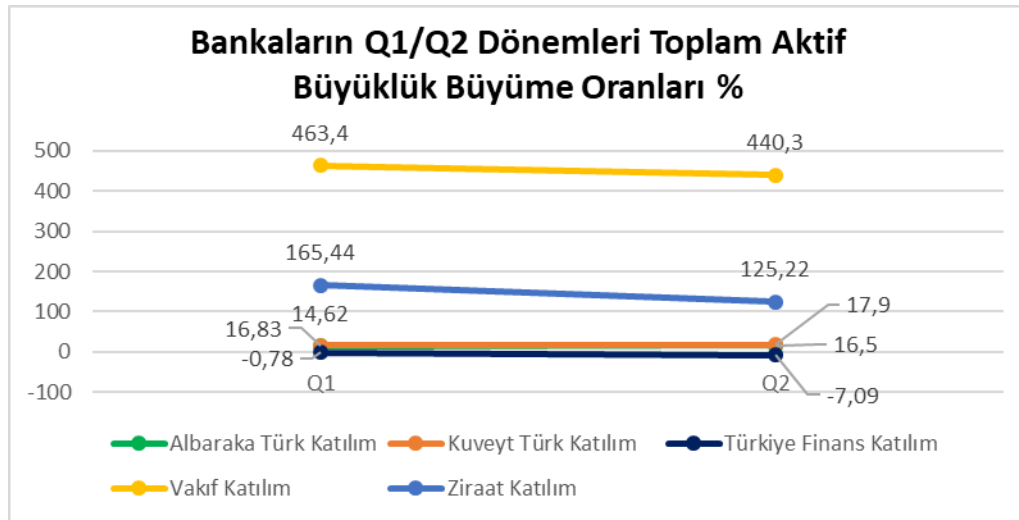
Tablo 4 ve Grafik 7'deki verilerde kamu katılım bankaları ve özel katılım bankaları karşılaştırıldığında özel katılım bankalarının kamu katılım bankalarına göre varlıklarını finanse ederken daha çok yabancı kaynaklardan yararlandığı görülmektedir. Özel katılım bankaları yabancı kaynak kullanımını her yıl artırmıştır. Kamu katılım bankaları ise yabancı kaynak kullanımını 2016 yılının ikinci döneminde artırmış sonraki dönemlerde azaltmıştır.

5.4. Toplam Aktif Büyüklüğü ve Büyüme Oranı

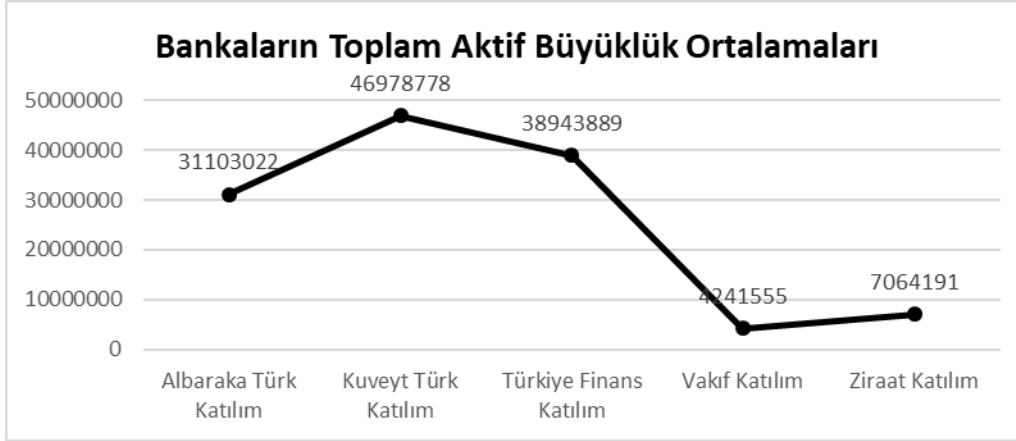
Abbas vd. (2012) ve Waleed vd. (2015) çalışmalarında bankaların aktif büyüklüklerini ve büyüme oranlarını karşılaştırmıştır. Bu çalışmada da aktif büyüklük sıralaması dikkate alınarak büyüme oranlarına ve ortalamalarına göre karşılaştırma ve analiz yapılmıştır.

Tablo 6: Toplam Aktif Büyüklüğü

Bankalar	2016/Q1	2017/Q1	2016/Q2	2017/Q2	Büyüme Oranı Q1 (%)	Büyüme Oranı Q2 (%)	Ortalama
Albaraka Türk Katılım	28810563	32021316	29363727	34216581	14,62	16,5	31103022
Kuveyt Türk Katılım	42331036	49453260	44108563	52022251	16,83	17,9	46978778
Türkiye Finans Katılım	39117982	38812108	40355160	37490308	-0,78	-7,09	38943889
Vakıf Katılım	1057110	5955759	1554402	8398947	463,4	440,3	4241555
Ziraat Katılım	3415167	9065260	4850847	10925488	165,44	125,22	7064191
Özel Katılım	110259581	121286684	113827450	123729140	10	8,70	117275714
Kamu Katılım	4472277	15021019	6405249	19324435	235,87	201,70	11215745

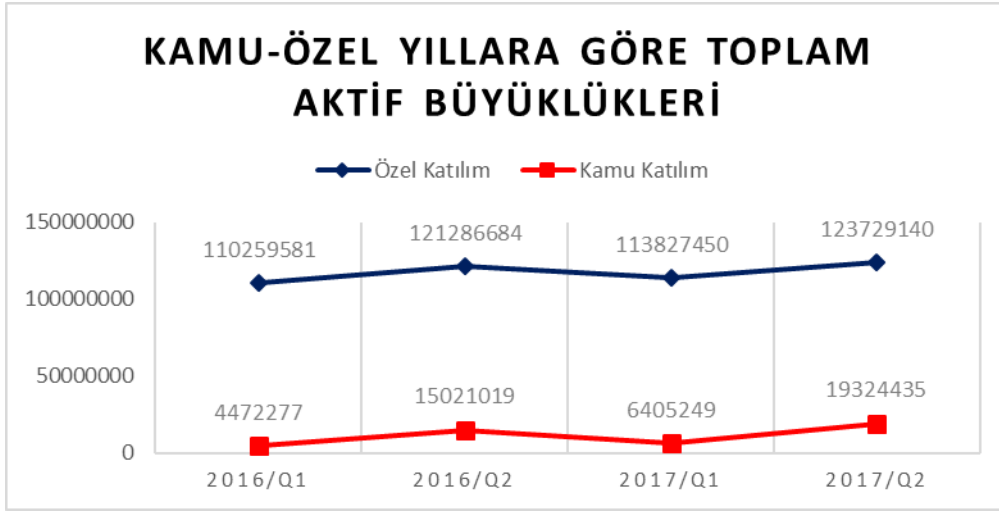

Grafik 9: Bankaların Q1/Q2 Dönemleri Toplam Aktif Büyüklük Büyüme Oranları

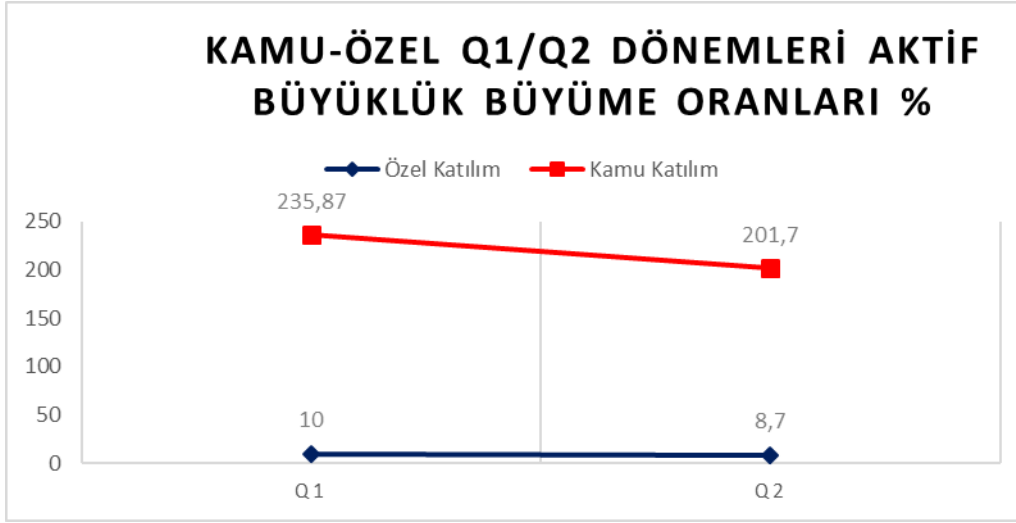

Grafik 10: Bankaların Toplam Aktif Büyüklük Ortalamaları

Tablo 6 Grafik 9 ve 10'da ki verilere bakıldığında en fazla varlığa sahip olan bankanın Kuveyt Türk en az varlığa sahip olan bankanın ise Vakıf Katılım olduğu görülmektedir. Bankaların dönemler içerisindeki varlık seyirleri dikkate alındığında her iki dönemde de en fazla büyüme rakamlarına sahip olan banka Vakıf Katılımdır. Türkiye Finans ise her iki dönemde negatif değerler seyrederek küçülmüştür. Albaraka Türk ve Kuveyt Türk katılım bankaları birinci dönemdeki büyümelerini ikinci dönemde de sürdürmüşlerdir. Vakıf Katılım ve Ziraat Katılım bankaları ise birinci dönemdeki varlık büyümelerini ikinci dönemde azaltmışlardır.

Grafik 11: Kamu-Özel Yıllara Göre Toplam Aktif Büyüklükleri

Grafik 12: Kamu-Özel Q1/Q2 Dönemleri Aktif Büyüklük Büyüme Oranları

Grafik13: Kamu-Özel Toplam Aktif Büyüklük Ortalamaları

Kamu katılım bankaları ve özel katılım bankaları karşılaştırıldığında Tablo 6, Grafik 11,12 ve 13'teki verilere göre özel katılım bankalarının varlık büyüklüğü daha fazla olmasına rağmen kamu katılım bankalarının daha fazla büyüme oranına sahip olduğu görülmektedir. Özel sermayeli ve kamu sermayeli katılım bankaları birinci dönemdeki büyüme rakamlarını ikinci dönemde azaltmışlardır.

5.5. Toplam Öz Kaynak Büyüklüğü ve Büyüme Oranı

Katılım bankalarında öz kaynak büyüklüğü bankaya ortak olanların koymuş oldukları sermayelerinin büyüklüğünü göstermektedir. Abbas vd. (2012) çalışmasında öz kaynak büyüklüklerinin ortalamasına ve büyüme oranlarına göre karşılaştırma yapmıştır. Bu çalışmada da bankaların öz kaynak sıralamaları dikkate alınarak karşılaştırma yapılmıştır.

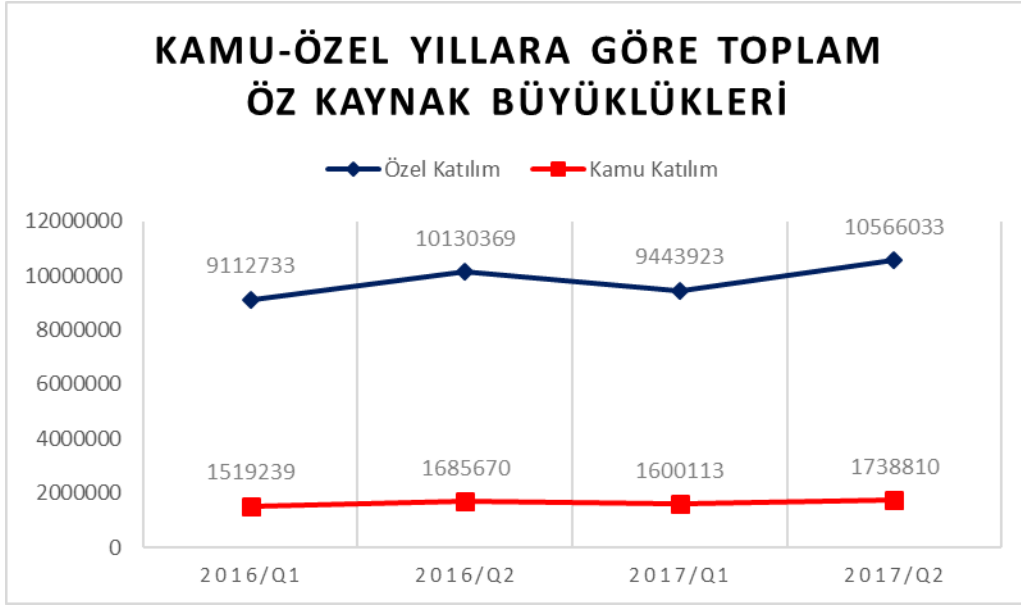
Tablo 7: Toplam Özkaynak Büyüklüğü

Bankalar	2016/Q1	2017/Q1	2016/Q2	2017/Q2	Büyüme Oranı Q1 (%)	Büyüme Oranı Q2 (%)	Ortalama
Albaraka Türk Katılım	2113283	2277745	2171951	2376890	7,78	9,44	2234967
Kuveyt Türk Katılım	3530607	4079132	3676347	4295265	15,54	16,84	3895338
Türkiye Finans Katılım	3468843	3773492	3595625	3893878	8,78	8,29	3682959
Vakıf Katılım	857521	899579	860026	923537	4,90	7,38	885166
Ziraat Katılım	661718	786091	740087	815273	18,80	10,16	750792
Özel Katılım	9112733	10130369	9443923	10566033	11,17	11,88	9813265
Kamu Katılım	1519239	1685670	1600113	1738810	10,95	8,67	1635958

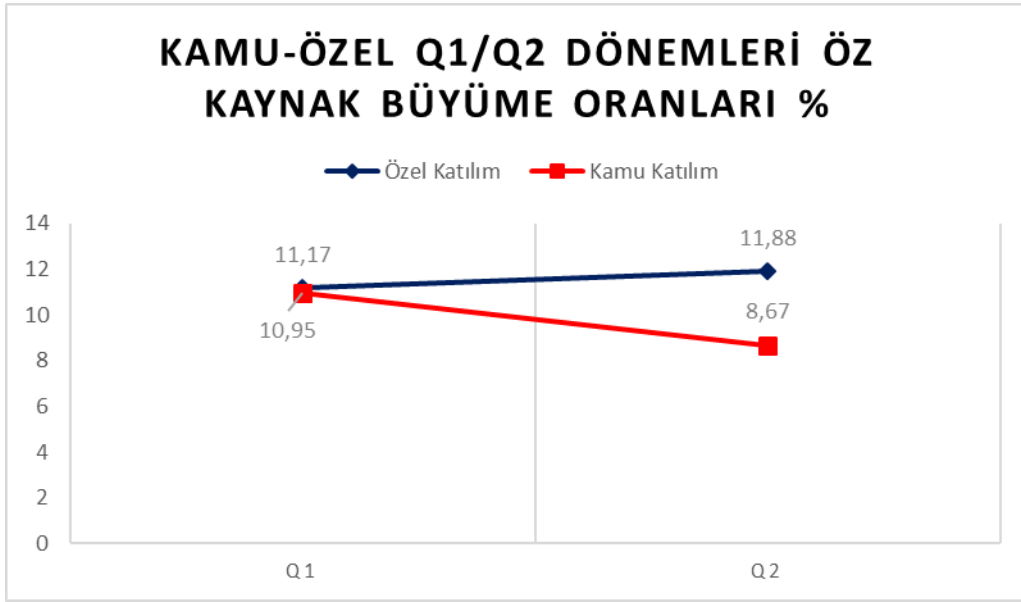

Grafik14: Bankaların Toplam Öz Kaynak Büyüklük Ortalamaları

Tablo 7, Grafik 14'teki verilere göre, bankaların öz kaynak büyüklüklerine bakıldığı zaman en fazla öz kaynağa sahip olan banka Kuveyt Türk, en az öz kaynak büyüklüğüne sahip olan banka ise Ziraat Katılımdır. Büyüme oranlarına göre birinci dönemde en fazla büyüme rakamı Ziraat Katılıma ikinci dönemde ise Kuveyt Türk katılıma aittir. Türkiye Finans Katılım ve Ziraat Katılımın birinci dönemdeki öz kaynak büyüme rakamları ikinci dönem düşmüştür.

Grafik 15: Kamu-Özel Yıllara Göre Toplam Öz Kaynak Büyüklükleri

Grafik 16: Kamu-Özel Q1/Q2 Dönemleri Öz Kaynak Büyüme Oranları

Grafik 17: Kamu-Özel Toplam Öz Kaynak Büyüklük Ortalamaları

Tablo 7, Grafik 15, 16 ve 17'deki verilerde kamu katılım özel katılım bankaları karşılaştırıldığında özel katılım bankalarının kamu katılım bankalarından daha fazla büyüdüğü görülmektedir. Kamu katılım bankaları birinci dönemdeki öz kaynak büyüme rakamlarını ikinci dönemde düşürmüştür. Ancak öz kaynak ortalamalarında özel katılım bankalarının ortalamasının daha büyük olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Bankalar Karşılaştırma

Finansal Oranlar/Ölçümler	Albaraka Türk Katılım	Kuveyt Türk Katılım	Türkiye Finans Katılım	Vakıf Katılım	Ziraat Katılım
ROA/Aktif Karlılığı	4	1	2	3	5
ROE/ÖzKaynak Karlılığı	2	1	3	5	4
Cari Oran	5	3	4	1	2
Borç/Öz Kaynak Oranı	1	3	4	5	2
Toplam Aktif Büyüklüğü	3	1	2	5	4
Toplam ÖzKaynak Büyüklüğü	3	1	2	4	5

Tablo 9: Kamu Katılım Bankaları-Özel Katılım Bankaları Karşılaştırma

Finansal Oranlar/Ölçümler	Kamu Katılım Bankaları	Özel Katılım Bankaları
ROA/Aktif Karlılığı	2	1
ROE/Özkaynak Karlılığı	2	1
Cari Oran	1	2
Borç/Öz Kaynak Oranı	2	1
Toplam Aktif Büyüklüğü	2	1
Toplam ÖzKaynak Büyüklüğü	2	1

6. SONUÇ

Bu çalışmada kamu katılım bankalarının sektöre girmesinin mevcut katılım bankalarından pay alıp almadığı analiz edilmeye çalışılmıştır. Araştırma her iki katılım bankasının da sektörde faaliyet gösterdiği yıllar itibari ile yapılmıştır. Bununla birlikte bankaların 2017 yılı son iki çeyrek verilerinin henüz yayınlanmamış olması sebebiyle çalışmada 2016-2017 yıllarının ilk iki dönemi dikkate alınarak karşılaştırma yapılmıştır. Bu çalışmada kullanılan kısıtlar; 3 adet özel sermayeli katılım bankası ve 2 adet kamu sermayeli katılım bankasının 4 adet finansal oran, toplam aktif büyüklüğü ve toplam öz kaynak büyüklüğü verilerinin karşılaştırılmasını içermektedir. Literatüre dayanarak ROA, ROE, cari oran, borç-öz kaynak oranları kullanılmıştır.

Tablo 8’de finansal oranlara göre bankaların yer aldıkları sıralamalar gösterilmiştir. Bu bilgilere göre Albaraka Türk Katılım Bankası borç/öz kaynak oranında birinci, ROE (Öz Kaynak Karlılığı) de ikinci, aktif büyüklüğü ve öz kaynak büyüklüğünde üçüncü, ROA (Aktif Karlılığı) da dördüncü ve cari oranda beşinci sırada yer almıştır.

Kuveyt Türk Katılım Bankası ROA, ROE, toplam aktif büyüklüğü ve toplam öz kaynak büyüklüğü sıralamalarında birinci, cari oran ve borç/öz kaynak oranlarında ise üçüncü sırada yer almıştır.

Türkiye Finans Katılım Bankası ROA, toplam aktif büyüklüğü, toplam öz kaynak büyüklüğü oranlarında ikinci, ROE de üçüncü, cari oran ve borç/öz kaynak oranında ise dördüncü sırada yer almıştır.

Vakıf Katılım Bankası cari oranda birinci, ROA da üçüncü, toplam öz kaynak büyüklüğünde dördüncü, ROE, borç/öz kaynak oranı ve aktif büyüklüğü sıralamasında beşinci sırada yer almıştır.

Ziraat Katılım Bankası cari oran ve borç/öz kaynak oranında ikinci, ROE ve aktif büyüklüğü sıralamasında dördüncü, ROA ve öz kaynak büyüklüğü sıralamasında ise beşinci sırada yer almıştır.

Bankaların bu şekilde yer aldıkları sıralamalar değerlendirildiğinde en iyi durumda olan bankanın Kuveyt Türk Katılım Bankası olduğu görülmektedir.

Tablo 9’da kamu-özel ayrımı dikkate alındığında, özel katılım bankalarının oranlar içerisinde genel olarak ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Kamu katılım bankalarının sadece cari oran karşılaştırmasında ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu durum ise Vakıf Katılım Bankasının sektörde çok yeni olması ve kısa vadeli yabancı kaynaklarının az olmasından kaynaklandığı şeklinde açıklanabilir.

Bu çalışma bankaların performanslarını artırması için önemli bir çalışmadır. Katılım bankalarının ilerleyen dönemlerde sayısının artırılması, kamu katılım bankalarının daha fazla bölgeye yayılması, teşviklerin artırılması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı bilimsel olup, bankaların herhangi bir sıralamasını yapmak veya bir yatırım yönergesi vermek değildir.

Bu çalışmada kamu katılım bankalarının sektörde varlığının yeni olması ele alınan yıllar ve dönemlerin kısıtlı olmasına sebep olmuştur. İlerleyen dönemlerde bu oranların tekrar ele alınması, enflasyon dikkate alınarak değerlendirilmesi ve daha fazla oran kullanılması daha kapsamlı bir sonuç verebilir.

Sonuç olarak, kamu katılım bankalarının, mevcut katılım bankalarından pay almak yerine katılım bankacılığı sektörünü büyüten ve geliştiren bir etki oluşturduğunu söylemek mümkündür.

KAYNAKLAR

- Abbas, F., Tahir, M., & Rahman, M.-u. (2012). A Comparison Of Financial Performnace in The Bankning Sektor: Some Evidence From Pakistani Commercial Banks. *Journal Of Business Administration and Education*, 1(1), 1-14.
- Albaraka Türk Katılım Bankası*. (2004, 03 17). 11 10, 2017 tarihinde www.albaraka.com.tr. adresinden alındı
- Aras, O. N., & Öztürk, M. (2011). Reel Ekonomiye Katkıları Bakımından Katılım Bankalarının Kullandırdığı Fonların Analizi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 167-179.
- Doğan, M. (2006). Siyasal Açıdan 1980 Sonrası İslami Sermaye Birikim Modelinin Analizi: Türkiye'de İslam Bankacılığı.
- Doğan, M. (2013). Katılım ve Geleneksel Bankaların Finansal Performanslarının Karşılaştırılması: Türkiye Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(58), 175-188.
- Er, B., & Uysal, M. (2012). Türkiye'deki Ticari Bankalar ve Katılım Bankalarının Karşılaştırmalı Etkinlik Analizi: 2005-2010 Dönemi Değerlendirmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(3-4), 365-387.
- Esmer, Y., & Bağcı, H. (2016). Katılım Bankalarında Finansal Performans Analizi: Türkiye Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 17-30.
- Jaffar, M., & Manavri, İ. (2011). Performance comparison of Islamic and Conventional Banks in Pakistan. *Global Journal of Management And Business Research*, 11(1), 60-66.
- Kallo, Z. (2015). Katılım Bankalarının Performanslarının Değerlendirilmesi: Topsis ve Promethee Yöntemi ile Uluslararası Karşılaştırması.
- Oğuz, A. B. (2016). Türkiye Kamu, Özel Sermayeli Mevduat ve Katılım Bankalarının 2005-2013 Arasındaki Bazı Bilanço Kalemlerinin Karşılaştırılması. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 12(29), 225-241.
- Onour, İ. A., & Abdalla, A. M. (2011). Efficiency of Islamic Banks in Sudan: A non-parametric Approach. *Journal of Islamic Economics, Banking and Finance*, 7(4), 79-92.
- Özdemir, K. (2014). Türk Katılım Bankaları İle Malezya İslam Bankalarının Etkinlik, Verimlilik ve Performans Açısından Değerlendirmesi.
- Parlakkaya, R., & Akten ÇÜRÜK, S. (2011). Finansal Rasyoların Katılım Bankaları ve Geleneksel Bankalar Arasında Bir Tasnif Aracı Olarak Kullanımı: Tüekiye Örneği. *Ege Akademik Bakış*, 11(3), 397-405.
- Pehlivan, P. (2016). Türkiye'de Katılım Bankacılığı ve Bankacılık Sektöründeki Önemi. *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*(31), 296-324.
- Rao, M. (2014). An Analysis On The Performance Of Private and Public Sektor Banking. *International Journal of Business and Administration Research Review*, 2(5), 104-109.
- Raza, A., Farhan, M., & Akram, M. (2011). A Comparison of Financial Performance in Investment Banking Sector in Pakistan. *International Journal Of Business and Social Science*, 2(9), 72-81.
- Türkiye Katılım Bankaları Birliği*. (2016). 10 23, 2017 tarihinde www.tkbb.org.tr: <http://www.tkbb.org.tr/Documents/Yonetmelikler/TKBB-Katilim-Bankaciligi-Nedir-Brosur.pdf> adresinden alındı. Erişim Tarihi: 03.01.2018

Türkiye Katılım Bankaları Birliği Sektör Raporu. (2016). 10 23, 2017 tarihinde www.tkbb.org.tr:
http://www.tkbb.org.tr/Documents/Yonemelikler/Almanak_2016.pdf adresinden alındı. Erişim
Tarihi: 03.01.2018

Vakıf Katılım Faaliyet Raporu. (2016). 10 23, 2017 tarihinde www.vakifkatilim.com.tr:
<https://www.vakifkatilim.com.tr/tr/yatirimciliskileri/Documents/faaliyet-raporu-2016.pdf>
adresinden alındı. Erişim Tarihi: 03.01.2018

Waleed, A., Shah, M. B., & Mughal, M. K. (2015). Comparison Of Private and Public Banks
Performance. *IOSR Journal Of Business and Management*, 17(7), 32-38.